

1 La Catalunya independent, expulsada de la UE?

L'amenaça espanyola que la Catalunya independent seria automàticament expulsada de la Unió Europea (UE) és només un espantall. El futur Estat català no hauria de completar cap feixuc i interminable procés d'adhesió, de la mateixa forma que tampoc no ho hauria de fer l'Espanya resultant. Barcelona i Madrid jugarien en igualtat de condicions en l'escena internacional, així que també els catalans poden espantar els espanyols replicant-los que la secessió els deixaria fora a ells. Això, si més no, és el que es desprèn de l'estudi del professor de la Universitat de Stanford Antoni Abat. «Espanya sense Catalunya no és la successora automàtica de l'actual Regne d'Espanya al món, aquestes successions sempre són negociades», defensa Abat, basant-se en les dissolucions de la Unió Soviètica, Txecoslovàquia o l'ex-Iugoslàvia.

El premier d'Escòcia, Alex Salmond, ho veu igual de clar: «La idea que el Regne Unit pugui vetar Escòcia a la UE és un disbarat, perquè de la mateixa manera Edimburg podria vetar Londres», adverteix l'aspirant a convertir-se en el 28è soci del club. Però Europa només avança a cop de crisi: si hi ha necessitat que un tsunami financer ofegui la seva economia per reaccionar i lligar curt els bancs, tot fa pensar que no es plantejarà la seva ampliació interna fins que alguna nació no declari la seva independència. «No comment», responen sempre els portaveus de la Comissió Europea quan se'ls pregunta si es faria fora els catalans o escocesos independents. El dret internacional, i en concret la Convenció de Viena, preveu que si una regió s'independitza pot decidir lliurement si hereta o no els drets i deures subscrits pel seu exestat, com la pertinença a la UE. Però, políticament, una declaració d'independència seria una bomba, un maldecap que els euròcrates no es volen ni imaginar. Per això, tot i que legalment no sembli del tot necessari, les fonts consultades aposten perquè, en cas de secessió, Catalunya o Escòcia completin un procés d'adhesió per la via ràpida, com un formalisme, negociat abans amb Madrid i Londres. «No ens faria res, però hauria de ser curt, perquè ja formem part de la UE i apliquem la seva legislació», apunten des de l'oficina del primer ministre Salmond. Els tractats fundacionals de la UE no

preveuen el cas de secessió, sinó només la possibilitat que les colònies dels estats s'independitzin. L'investigador de la Fundació Robert Schuman Thierry Chopin explica que «l'únic precedent que se li assembla és el de Groenlàndia que, tot i que segueix formant part de Dinamarca, en aconseguir la seva autonomia va decidir que els tractats de la UE no se li aplicarien, com passa a les illes Fèroe o en altres territoris d'ultramar».

En qualsevol cas, ja fan bé, els pobles i ciutats que organitzen consultes sobiranistes d'especificar a les butlletes de vot que el futur Estat català estaria «integrat a la UE». El professor Abat avisa que tot document fundacional és una excel·lent oportunitat per lligar Catalunya a la Unió: «Qualsevol nova normativa catalana», aconsella Abat, ha de deixar ben clar que Catalunya «assumeix la supremacia del dret comunitari» i té una «voluntat ferma de mantenir l'estabilitat en les relacions internacionals i el respecte als drets fonamentals». També hauria d'expressar la seva voluntat de «respectar la Carta de Nacions Unides».

«Seria un ingrés ràpid, com el d'Islàndia», assegura en relació amb Escòcia Hugo Brady, del think tank Centre for European Reform, convençut que «el Tribunal de Luxemburg difícilment permetria que s'anul·lés la ciutadania europea als escocesos». El professor Abat no pot estar més d'acord. A set milions i mig de catalans, sentència el seu estudi, no se'ls pot deixar, d'un dia per l'altre, sense els drets fonamentals que tenen com a ciutadans europeus: llibertat de moviment de persones, béns, capitals i serveis, possibilitat de votar en municipals i europees i pertinença al mercat interior i a l'euro.

2 Caldria recuperar els croats o les monedes emporitanes per substituir l'euro?

Alemanya amenaçava abans de l'estiu amb fer fora de l'euro els socis que s'endeutin més del compte i no controlin els seus números vermells. Merkel té a Grècia, Espanya o Portugal en el punt de mira, però els tractats no preveuen que es pugui expulsar ningú de la moneda comuna. La Catalunya independent no seria cap excepció: no hauria de recuperar els croats, la moneda abolida pels decrets de Nova Planta, els florins d'or d'Aragó, ni les monedes emporitanes dels segle V

aC. L'euro fins i tot «aplana el camí de la independència, perquè els espanyols ja no ens controlen la nostra moneda», celebra el professor d'Economia Política de la London School of Economics Joan Costa Font. «Si la zona euro hagués de triar entre Espanya i Catalunya faria fora Espanya, perquè Catalunya és el soci econòmic ideal, té molta més estabilitat fiscal que la resta d'autonomies i està molt sincronitzada amb Alemanya», explica Costa Font. «La secessió no canviaria absolutament res, si encara tinguéssim la pesseta seria un desastre, perquè hauríem de crear també la nostra pròpia moneda», afegeix, recordant que si no fos per Catalunya i Madrid, Espanya no hagués pogut adoptar l'euro el 2002. Excloent Catalunya de l'euro també s'estaria perjudicant la resta d'uropeus, que ja no podrien pagar amb la moneda comuna i exercir els drets que ara tenen al Principat.

No està gens clar, però, si el futur Estat català podria tenir, ja d'entrada, una cadira al Banc Central Europeu i si el seu ministre d'Economia i Finances podria assistir i intervenir en les reunions de l'Eurogrup a Brussel·les o si Espanya posaria impediments i els catalans haurien de participar de la moneda comuna, com ho fan els kosovars o els montenegrins. «Andorra va entrar de facto a l'euro i fins ara no ha negociat un acord monetari amb la UE, tot i que dubta si li convé o no, per les exigències de Brussel·les, sobretot en matèria de supervisió del sistema financer», recorda el professor de l'IESE i l'UIC i consultor expert en integració europea i relacions econòmiques internacionals Víctor Pou. «Petits estats europeus, com ara Mònaco, el Vaticà, Liechtenstein i San Marino tenen acords monetaris amb la UE», apunta Pou.

3 L'Estat català, base de l'exèrcit dels Estats Units?

«El primer pas per a la independència seria telefonar a la secretària d'Estat nord-americana i posar-li el país a disposició per si algun dia necessiten lloc per aparcar». Amb aquesta frase provocativa, el líder de Reagrupament i exconseller Joan Carretero defensa la necessitat que la Catalunya independent sigui reconeguda per altres estats i, en especial, per la Casa Blanca. L'exvocal del Consell General del Poder Judicial Alfons López Tena explica que «oferir bases militars tenia sentit fa cinquanta anys, però ara és irrellevant perquè els Estats Units

no les necessiten» i aposta per aconseguir el suport de Washington «per la via de la democràcia i del suport al dret d'autodeterminació dels pobles». La cap de la diplomàcia nord-americana, Hillary Clinton, va assegurar que els Estats Units «no interferiran» en el cas d'una suposada independència de Catalunya, Escòcia o Gal·les, responent a una pregunta que li va fer a Brussel·les l'assistent d'un eurodiputat gal·lès.

Si l'Estat català no vol ser una excepció al món haurà de tenir exèrcit. «La normalitat és tenir exèrcit, per formar part de la UE has de contribuir a la seguretat comuna i garantir la teva pròpia», adverteix López Tena, notari i president del Cercle d'Estudis Sobiranistes. Tot i això, «aquesta decisió de si tenir o no exèrcit i de quin perfil l'haurem de prendre un cop haguem assolit la independència, perquè si no existeixes no pots decidir», defensa.

L'adhesió a l'OTAN, en el cas que els catalans ho volguessin, s'hauria de fer seguint la mateixa via que l'ingrés a la UE. Els Mossos d'Esquadra, afegeix López Tena, «podrien per fi incorporar-se a la Interpol i superar el veto de la Guàrdia Civil i la Policia Nacional espanyoles».

4 En una Catalunya independent, en quina lliga jugaria el Barça?

Una pregunta similar es devien fer els seguidors de l'equip de bàsquet croat del Cibona de Zagreb o els de l'Olimpia de Ljubljana, a Eslovènia, o els de l'Estrella Roja i el Partizan de Belgrad quan el desmembrament de l'antiga Iugoslàvia era a punt de convertir-se en una evidència. Avui, tots quatre equips competeixen en la lliga adriàtica de bàsquet i s'enfronten amb els principals conjunts dels estats veïns. L'explicació, segons el director adjunt d'El 9 Esportiu, Lluís Simon, és clara: «La rivalitat vol dir ingressos per a tothom, el que s'imposa no són els sentiments, sinó l'economia». Si fos pel fins ara president del Barça, Joan Laporta –significat independentista–, l'equip continuaria jugant a la lliga espanyola, exactament igual que el Mònaco participa en la lliga francesa.. L'equip fins i tot ha arribat a disputar una final de la Champions, el 2004, a Alemanya contra el Porto.

D'exemples n'hi ha d'altres, com l'Andorra, que va jugar a la segona divisió B espanyola, o equips d'hoquei gel de la

Catalunya del Nord, que comparteixen competició amb clubs de l'altra banda dels Pirineus. «En l'esport, les fronteres no són mai les mateixes», certifica Simon, autor del llibre Catalunya contra Espanya. El partit interminable (Cossetània Edicions). La permanència del Barça en la lliga tal com la coneixem avui dependria, en primera instància, de la voluntat del club blaugrana, però, en cap cas, de la federació espanyola, sinó de la Lliga de Futbol Professional, una entitat independent que «es mou per interessos econòmics». Simon és del parer que fins i tot el Madrid necessitaria el Barça. Es retroalimenten llaminament. El mateix val per a l'Espanyol i per a l' Athletic de Bilbao.

El prestigiós advocat especialitzat en dret esportiu Jean-Louis Dupont, soci del bufet Roca Junyent, preveu que el futbol camina cap a una lliga europea professional amb els grans clubs i cap a la creació de competicions a diferents regions – superant els estats– com la britànica, la de l'Europa central, de l'Est i, en el cas del Barça, una competició ibèrica, que englobaria els equips catalans, espanyols i també els dos o tres principals clubs portuguesos.

5 Catalunya podria sobreviure sola econòmicament?

Catalunya no tan sols podria sobreviure fora d'Espanya sinó que viuria una eclosió econòmica comparable a Croàcia, que es va independitzar el 1991 i ja ha multiplicat el seu PIB per tres, o Eslovènia, per set.

El Premi Nobel d'Economia 2004, Finn Erling Kydland, ha assegurat recentment que no el sorprendria que si Catalunya fos independent «el govern català tindria més facilitat per demostrar la seva credibilitat que el govern espanyol en el seu conjunt» en temps de crisi econòmica. «El mateix clima de confiança que va permetre a Irlanda créixer espectacularment durant 20 anys», sosté. Estudis del Cercle Català de Negocis (CCN) afirmen que la dependència d'Espanya només és presumpta. L'any 1990 hi havia 5.000 empreses exportadores, mentre que l'any passat sumaven 37.000. El president de l'entitat, Ramon Carner, defensa que Espanya era sinònim de

negoci al segle XIX i al principi del XX, i que per això els empresaris catalans s'hi van abocar, però que actualment «Espanya equival a pèrdua».

Més dades: el 1986, el 90% del que exportava Catalunya anava a parar a la resta de l'Estat. Avui, la relació és: 34% mercat interior, 33% Espanya i 33% exportació a l'estranger. En aquest sentit, el boicot al cava, l'any 2005, va ser un revulsiu per a les empreses del sector, que es van haver d'espavilar per compensar pèrdues d'un 6,5% en el mercat espanyol i van enfortir les exportacions internacionals. De retruc, els ciutadans, a iniciativa individual, «es van posar a comprar vins DO catalans». «Els vinaters de la Rioja van demanar al president del PP, Mariano Rajoy, que aturés el boicot», recorda Carner. Per altra part, segons el president del CCN, als països més rics de la UE els interessa tenir un estat pròsper i industrialment potent al sud que faci de motor i de mirall a la resta de països mediterranis.

I quants llocs de treball perdria Catalunya? En una aplicació al 100% d'un possible boicot espanyol pel trencament de l'Estat, Catalunya podria perdre 50.000 llocs de treball i 3.000 milions d'euros. Per contra, ocuparia 90.000 persones en l'estat propi i guanyaria 22.000 milions de resultes de l'eliminació de l'espòli fiscal. Són les dades que remena el CCN, que ha realitzat el primer estudi per sectors sobre l'eventual boicot a Catalunya. Els sectors més perjudicats serien la indústria alimentària, tèxtil, de la fusta i el suro i del paper i les arts gràfiques. Amb tot, l'informe sosté que aquesta situació només s'allargaria durant tres mesos.

6 Què passaria amb les pensions dels catalans? I el deute públic espanyol?

Que les pensions quedarien garantides automàticament i que els pensionistes serien més rics –o menys pobres. Són conclusions d'un informe encarregat pel Centre d'Estudis Sobiranistes a la degana de la facultat d'Economia i Empresa de la UB, Elisenda Paluzie, i a Guadalupe Souto, del Departament d'Economia Aplicada de la UAB. En el moment del trencament amb Espanya, com que el sistema de seguretat social pel qual es regeixen les pensions a l'Estat espanyol és de repartiment (el que els anglesos en diuen pay as go) i no de

capitalització, «les cotitzacions que es recapten en cada moment serveixen per fer front a les pensions que s'han de pagar en cada moment», assegura Paluzie. Així, les pensions dels catalans quedarien cobertes d'entrada. El sistema propi de seguretat social permetria augmentar-ne el nivell en 174,7 euros mensuals de mitjana i garantir la sostenibilitat futura del sistema, amb l'acumulació d'un fons de reserva. En quatre anys, el dèficit fiscal actual en l'àmbit de la seguretat social hauria nodrit aquest fons amb 13.000 milions d'euros. Segons Elisenda Paluzie, en cas d'independència, Catalunya hauria d'arromangar-se per negociar amb Espanya el retorn de la seva part acumulada al fons de reserva espanyol, però el dia a dia estaria resolt. Tot plegat afecta només les pensions dels catalans, ja que la sanitat fa anys que es finança amb els impostos com un capítol més del pressupost de la Generalitat.

Pel que fa a la part del deute públic espanyol que li correspondria assumir a Catalunya, s'hauria de negociar amb Espanya i variaria en funció del criteri que s'utilitzés. Si es prengués com a base la població, seria el 16%. En canvi, si es tingués en compte el PIB el percentatge pujaria fins al 18,6%. Per repartir els interessos del deute a l'hora de calcular les balances fiscals es van tenir en compte diferents criteris combinats.

7 La independència és només cosa dels catalans «de tota la vida»?

Les dades de participació de les persones immigrades en les consultes sobre la independència demostren l'interès cert d'aquest col·lectiu pel fet nacional. A tall d'exemple, el 20 de juny de 2010, dels més de 20.000 nouvinguts empadronats a Mataró, un 16% hi va anar a votar. Anna Arqué, membre de la Coordinadora Nacional per la Consulta sobre la Independència, descriu dos elements que porten els immigrants a votar afirmativament: «el sentit comú i la sensibilitat intel·lectual». En aquest sentit, les persones provinents de països amb conflictes polítics, dictadures, democràcies febles i manca de llibertats són més receptius al cas català. «S'hi impliquen automàticament», afirma.

Claudia Videla va arribar fa sis anys a Catalunya procedent del Brasil. Viu a Castellbisbal, al Vallès Occidental, i s'ha implicat

activament en la vida associativa del municipi. El 13 de desembre de 2009 va formar part d'una mesa electoral de les consultes. «Quan vaig venir, pensava que arribava a Espanya, però em vaig adonar de l'existència del català i d'una cultura i una història diferents i d'una identitat pròpia», relata. Videla recorre també a l'argument econòmic per defensar la seva postura independentista, però reconeix que la informació per valorar la situació «no arriba prou» als nous catalans d'última generació.

En el cas dels ciutadans catalans d'origen espanyol, Anna Arqué considera que l'existència de referents que es decanten obertament en favor d'una Catalunya independent és un factor clau a l'hora de trencar tabús. És, amb certa mesura, el cas de l'empresari de la comunicació Justo Molinero –que fa campanya per la participació en les consultes, encara que no s'hagi pronunciat ni pel sí ni pel no– i, obertament, del president de l'entitat Els altres andalusos i de la Fundació Taller de Músics, Lluís Cabrera: «Hi ha catalans que van venir de diverses parts d'Espanya que porten molts anys aquí, han tingut fills aquí i tenen familiars enterrats aquí i són independentistes, independentment de la llengua que parlin.»

8 Catalunya seria necessàriament republicana?

Benvinguts al Regne de Catalunya. Es dona per fet que independència i república són indissolubles, però la tradició històrica ho desmenteix. Alfons López Tena recorda que en el darrer segle no s'ha creat cap monarquia a Europa i que, per probabilitat, una Catalunya independent seria republicana, però anteposa la independència al model d'Estat. «El dilema monarquia/república esdevé una contradicció secundària que s'ha de resoldre al servei de l'assoliment de l'Estat propi», assegurava López Tena en una intervenció al Tercer Congrés Catalanista. És evident que els independentistes catalans no són monàrquics i que els monàrquics de Catalunya són partidaris de la casa espanyola, però el cas del Regne Unit és il·lustratiu sobre la possibilitat que una monarquia aixoplugui diversos estats. Tot i l'esfondrament de l'Imperi britànic, el Canadà o Austràlia van mantenir la corona britànica com a cap d'Estat.

El cas de Noruega és encara més significatiu: en el moment de

la independència de Suècia, a principi del segle passat, els noruecs van triar per referèndum esdevenir una monarquia i van entronitzar un príncep danès, d'una dinastia històricament rival de la sueca. És a dir, com si Catalunya fes rei un membre de la reialesa britànica, rival dels Borbons per l'afer de Gibraltar. Per a López Tena, aquest extrem improbable «donaria a l'Estat català un plus de visibilitat» i resumeix el debat amb les mítiques paraules de Francesc Cambó: «Monarquia? República?: Catalunya!».